

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Pardubicích rozhodl samosoudcem JUDr. Robertem Vršanským v hlavním líčení konaném dne 18. prosince 2023 v Pardubicích

takto:

Obžalovaný

XXX, narozený XXX v XXX,

je vinen, že

od přesně nezjištěného období do XXX 2019 v obci XXX přechovával:

- kožešinu vlka obecného s hlavou (stopa č. 17),
- kožešinu rysa ostrovida včetně hlavy (stopa č. 18),
- dermoplastický preparát medvěda ušatého (stopa č. 24),
- dermoplastický preparát tetřeva hlušce (stopa č. 25),
- dermoplastický preparát výra velkého (stopa č. 26),
- 2x dermoplastický preparát vydry říční (stopa č. 31),
- dermoplastický preparát poštolky obecné (stopa č. 37),
- dermoplastický preparát poštolky obecné (stopa č. 38),
- dermoplastický preparát jeřába lesního (stopa č. 39),
- dermoplastický preparát jeřába lesního (stopa č. 40),
- dermoplastický preparát jeřába lesního (stopa č. 41),
- dermoplastický preparát výra velkého (stopa č. 42),
- dermoplastický preparát jeřábka lesního (stopa č. 43),
- dermoplastický preparát tetřeva hlušce (stopa č. 44),
- dermoplastický preparát tetřívka obecného (stopa č. 45),
- dermoplastický preparát tetřívka obecného (stopa č. 46),
- dermoplastický preparát tetřívka obecného (stopa č. 47),
- dermoplastický preparát tetřívka obecného (stopa č. 48),

příčemž se jedná v případě vlka a tetřevů hlušců o jedince zařazené mezi kriticky ohrožené druhy, v případě rysa ostrovida, vyder říčních, tetřívku obecných a jeřábka lesního o jedince zařazené mezi silně ohrožené druhy dle přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které jsou zvláště chráněnými druhy ve smyslu § 48 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně přírody a krajiny), Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Drápalíková.

obžalovaný je držel v rozporu s § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny bez výjimky k držení podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, a aniž by disponoval příslušnými doklady dostatečně prokazujícími zákonný původ ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, dále se v případě vlka obecného, rysa ostrovida, vydry říční, výra velkého, poštolky obecné, ještěrba lesního a medvěda ušatého jedná o exempláře chráněné úmluvou CITES zařazené do přílohy A nařízení Rady (ES) č. 338/97 ve znění pozdějších předpisů, a obžalovaný tyto držel v rozporu s § 24 zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy, ve znění pozdějších předpisů, aniž by disponoval doklady dostatečně prokazujícími původ exemplářů,

tedy

v rozporu s jiným právním předpisem přechovával jedince silně a kriticky ohroženého druhu živočicha a exemplář druhu přímo ohroženého vyhubením nebo vyhynutím,

čímž spáchal

přechin neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami podle § 299 odst. 2 tr. zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 299 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2, 3 tr. zákoníku k peněžitému trestu ve výměře 100 denních sazeb po 750 Kč, tedy 75 000 Kč (sedmdesát pět tisíc korun českých).

Odůvodnění:

1. V projednávané věci bylo obžalovanému kladeno za vinu přechovávání jmenovaných jedinců a exemplářů v rozporu s jiným právním předpisem. Konkrétně se jednalo o to, že rozporu s citovanými ustanoveními § 54 zákona o ochraně přírody a krajiny a § 24 zákona o obchodování s ohroženými druhy neprokázal původ jedinců a exemplářů, nalezených při domovní prohlídce, přičemž skutečnost, že je přechovával právě obžalovaný, nebyla sporná, ostatně obžalovaný se k tomuto doznal. Z odborného vyjádření a jeho doplnění, které zpracovala Česká obchodní inspekce, oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES, bylo zjištěno, že u 18 jedinců a exemplářů uvedených ve výroku shora z celkového počtu 48 obžalovaný nepředložil doklady, z nichž by bylo možné jednoznačně je identifikovat a prokázat jejich původ. Obžalovaný vypověděl k okolnostem jejich nabytí a navrhol, aby byl jejich původ prokázán jeho výpovědí a výpověďmi jím navržených svědků. Soud tyto důkazní návrhy zamítl, a to z následujících důvodů.
2. Podle § 54 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny ve znění od 1. 6. 1992 kdo drží, nabízí k prodeji nebo zpracovává zvláště chráněnou rostlinu, zvláště chráněného živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv (§ 5 odst. 6), je povinen na vyzvu orgánu ochrany přírody prokázat povolený způsob jejich nabytí (povoleným dovozem, povoleným chovem a sběrem, pěstováním v kultuře apod.). Bez prokázání původu je zakázáno zvláště chráněnou rostlinu, zvláště chráněného živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv držet, nabízet k prodeji nebo je zpracovávat.
3. Úmluva CITES je součástí právního řádu České republiky již od 28. 5. 1992, kdy byla vyhlášena pod č. 572/1992 Sb.
4. Podle § 24 odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy kdo drží, chová, pěstuje, přepravuje, veřejně vystavuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává exemplář, jiného jedince, výrobek z kytovců, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu, je povinen na vyzvu inspekce nebo celního úřadu prokázat jejich původ. Bez tohoto prokázání původu je zakázáno exemplář, jiného jedince, výrobek z kytovce, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu držet, chovat, pěstovat, přepravovat, veřejně vystavovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovávat. Podle odst. 3 koupě, prodej, darování, směna nebo jiný převod vlastnictví (dále jen „převod“), zapůjčení nebo pronájem exempláře, jiného jedince, výrobku z kytovců, výrobku z tuleně a regulované kožešiny Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Drápalíková.

jsou možné jen s písemným dokladem původního vlastníka nebo dlouhodobého držitele nebo držitele, jako například stvrzenkou nebo fakturou prodejce, nájemní smlouvou, smlouvou o půjčce, směnnou smlouvou, darovací smlouvou, které mají listinnou podobu a na nichž je uvedena identifikace původního držitele, datum, podpis, značení a podrobnosti o původu těchto exemplářů, jiných jedinců, výrobků či kožesin. Původ se prokazuje údaji a dokumenty osvědčujícími nabytí exempláře podle požadavků nařízení v oblasti obchodování s ohroženými druhy a tohoto zákona, zejména uvedením, kdy a kde byl exemplář odebrán z přírody, nebo zda, kdy a kde se narodil v zajetí nebo byl uměle vypěstován, nebo kdy, z kterého státu a na základě jakých dokladů CITES byl exemplář dovezen.

5. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 7. 2013, č. j. 4 As 79/2013-43, uvedl, že důkazní břemeno ohledně prokazování původu exemplářů zákon výslovně ukládá jejich držiteli. Následkem neunesení tohoto důkazního břemene je zabavení exemplářů chráněných druhů. Nepochybně se přitom jedná o zákonné omezení práv vlastníků, na něž jsou kladeny zvýšené nároky ohledně evidence, označování a dokumentace jimi chovaných exemplářů chráněných živočichů. Takové omezení vlastnického práva a zásahy do něj jsou odůvodněny důležitým veřejným zájmem na ochraně vyhynutím ohrožených druhů živočichů prostřednictvím omezení, resp. zákazu obchodu s těmito chráněnými živočichy, v jehož důsledku jsou decimovány populace chráněných živočichů v jejich přirozeném prostředí (často v rozvojových zemích). V daném případě tak správní orgány nemohly akceptovat k prokázání původu registrační listy, u nichž nebylo možné ověřit, zda se vztahují k zadrženým jedincům nebo k jiným jedincům. Výpověď stěžovatele jakožto hodnověrný důkaz jejich původu nepostačuje.
6. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 7. 2010, č. j. 7 As 22/2010-111, uvedl, že ke každému exempláři musí existovat konkrétní registrační list, z něhož se musí jednoznačně podávat, že se vztahuje právě a jen k tomuto exempláři. Důkazní povinnost prokázat registraci přitom stíhá majitele, popřípadě držitele exemplářů. Nezaměnitelné označení a předložení příslušných registračních listů je povinností vlastníka či držitele exempláře.
7. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 12. 9. 2018, sp. zn. 8 Tdo 422/2018, k námitce nedostatku zavinění a k případnému jednání v právním omylu omluvitelném uvedl, že Úmluva CITES, zákon o ochraně přírody a krajiny, nařízení Rady (ES) č. 338/97, stejně jako zákon o obchodování s ohroženými druhy stanoví přísná pravidla a řadu povinností nejen pro chovatele kriticky ohrožených druhů živočichů, ale pro všechny osoby, které s takovými (živými či neživými) exempláři živočichů či rostlin jakkoliv nakládají. Jsou-li zmíněná pravidla chovatelům a dalším dotčeným osobám uložena a ti jsou povinni je pod hrozbou sankcí dodržovat, lze vcelku logicky dovodit, že takové osoby jsou na základě daných právních předpisů ve své podstatě povinny být s těmito pravidly seznámeny. To vše navíc za situace, kdy jejich dodržování je pravidelně kontrolováno ze strany státních orgánů (ČIŽP) a jejich případné porušení může mít za následek zabavení exempláře, jehož finanční hodnota dosahuje několik desítek, případně i stovek tisíc korun českých. V praxi je tudíž neznalost příslušných právních norem ze strany chovatelů kriticky ohrožených druhů živočichů do značné míry nereálná a porušení jiného právního předpisu musí být vědomé, tj. zaviněné ve smyslu naplnění subjektivní stránky posuzovaného trestného činu. Jednání v právním omylu omluvitelném podle § 19 odst. 1 tr. zákoníku se může dovolávat pouze ten, kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní ... nemohl-li se omylu vyvarovat. Podle odst. 2 omylu bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží. V dané věci se dovolatel mohl (případného) právního omylu vyvarovat, jelikož povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou pro něj vyplývala z jeho postavení chovatele exotických papoušků.
8. V tomtéž usnesení se Nejvyšší soud rovněž vyjádřil k poukazu obhajoby na možnou aplikaci zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku tak, že je přesvědčen, že společenská škodlivost nezákonného nakládání s kriticky ohroženými druhy živočichů či rostlin je Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Drápalíková.

v obecné rovině vysoká. Takové jednání totiž zpravidla (přínejmenším) podněcuje ilegální obchod v této oblasti, který je jedním z nejlukrativnějších odvětví mezinárodní trestné činnosti (vedle např. obchodu s omamnými látkami, zbraněmi či lidmi) a je též jedním z hlavních důvodů úbytku populace řady živočišných i rostlinných druhů. Ve snaze toto eliminovat byla přijata opatření na mezinárodní i na evropské úrovni, především smlouva CITES, jimiž je vázána i Česká republika. S přihlédnutím k závažnosti problému i závazkům naší země je proto velice důležité poskytnout objektu trestného činu podle § 299 odst. 2 tr. zákoníku, tj. zájmu na ochraně jedinců nebo exemplářů nejvíce ohrožených druhů živočichů nebo rostlin před určitými způsoby nakládání, co nejúčinnější ochranu. S ohledem na to Nejvyšší soud v jiné trestní věci vyloučil možnost aplikace principu subsidiarity trestní represe i v případě nepovoleného dovozu jednoho kusu neživého preparovaného exempláře karety obrovské, jež obviněná, jakožto turistka, získala darem od hostitelské rodiny v Indonésii (srov. usnesení ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. 7 Tdo 207/2015). V tomto světle, avšak zejména vzhledem ke skutečnostem uvedeným v předchozím odstavci, by vyloučení trestněprávní odpovědnosti u dlouholetého, zkušeného chovatele mnoha exemplářů vzácných a kriticky ohrožených druhů papoušků za jednání spočívající v přechovávání hned osmi takových jedinců v rozporu s právními předpisy, bylo zcela nelogické a kontraproduktivní (až absurdní). Nebyl-li totiž prokázán původ daných exemplářů, nelze vyloučit, že pocházely právě z nelegálního obchodu. V takových případech pak uplatnění odpovědnosti (ochrany) podle jednoho právního odvětví rozhodně nepostačuje a je ideální využít nástroje práva správního (zákona č. 100/2004 Sb.) a trestního současně.

9. Lze tedy shrnout, že rozhodovací praxe soudů je v případě posuzování daného přečinu ustálená a řada námitek, které obhajoba uplatnila v této věci, již byla řešena. Z výpovědi obžalovaného bylo zjištěno, že pochází z XXX, dlouhodobě se pohybuje v XXX. Povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou pro něj vyplývala z jeho XXX. Pokud ji považoval za příliš složitou a nepřehlednou a nechtěl věnovat čas vlastnímu studiu, v jeho postavení XXX, nic nebránilo tomu, aby si např. nechal zpracovat příslušnou právní analýzu. Je však zřejmé, že se rozhodl tuto záležitost neřešit a spoléhal se (v některých případech) na to, co obdrží od preparátorů a poté to nepřezkoumával. Při absenci příslušných listinných dokladů však není možné považovat původ jedinců a exemplářů za prokázaný, a jiný způsob prokázání původu je vyloučen. Obžalovaný věděl, že může porušit zájem chráněný trestním zákoníkem, a byl smířen s tím, že se tak stane. Trestný čin tak spáchal v úmyslu nepřímém podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku a porušil zájem společnosti na ochraně jedinců nebo exemplářů nejvíce ohrožených druhů živočichů nebo rostlin před určitými způsoby nakládání.
10. Vědomá nedbalost se shoduje s nepřímým úmyslem v intelektuální složce, ale oproti nepřímému úmyslu zde chybí volní složka vyjádřená srozuměním. Při vědomé nedbalosti pachatel ví, že může způsobit následek trestného činu, avšak nechce ho způsobit, ani s ním není srozuměn. Naopak spoléhá, že ho nezpůsobí. Při posuzování rozhraní vědomé nedbalosti od nepřímého úmyslu je třeba hodnotit, zda důvody, pro které pachatel spoléhá, že následek nezpůsobí, mají charakter dostatečných důvodů, za něž je možno považovat jen takové důvody, které sice v posuzovaném případě nebyly způsobilé zabránit relevantnímu následku z hlediska trestního práva, ale v jiné situaci a za jiných podmínek by k tomu mohly být reálně způsobilé. (Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, § 16). V dané věci se nejedná o vědomou nedbalost, protože důvody, na které obžalovaný spoléhal, nebyly způsobilé zabránit relevantnímu následku z hlediska trestního práva v žádné situaci.
11. Jestliže ve výše uvedeném případě řešeném Nejvyšším soudem nebyla na místě aplikace subsidiarity trestní represe v případě jednoho preparátu exempláře, tím spíše je třeba ji vyloučit v projednávané věci, kde se jedná o celkem 18 jedinců a exemplářů, kteří jsou zařazeni v přílohách uvedených ve výroku. Jednání obžalovaného je společensky škodlivé a nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.
12. K námitce obhajoby, že by se do právní kvalifikace mělo promítnout ustanovení § 50 odst. 5 zákona o ochraně přírody a krajiny, je třeba uvést, že toto ustanovení zakotvuje výjimku ze Shodu s prvopisem potvrzuje Petra Drápalíková.

zákazu držení mrtvého jedince zvláště chráněného druhu živočicha, ale pouze za předpokladu prokázání zákonného původu jedince v souladu s § 54 odst. 1 tohoto zákona, resp. v souladu s právní úpravou platnou v době jeho nabytí, pokud jde o mrtvé jedince zvláště chráněného druhu živočicha odebraného z přírody na území České republiky před datem přistoupení k Evropské unii. Obžalovaný ale nebyl schopen prokázat původ jedinců v souladu s právní úpravou zákona o ochraně přírody a krajiny a Úmluvy CITES, platných na území České republiky již od roku 1992, tedy listinami.

13. Poslední námitkou jsou výhrady týkající se seznámení se s výsledky vyšetřování. Podle § 166 odst. 1 tr. řádu je třeba obviněného a obhájce upozornit na možnost prostudování spisu při skončení vyšetřování nejméně 3 dny předem. V podání ze dne 24. 10. 2022 (č. l. 737) obhájce sděluje, že mu toto upozornění bylo doručeno dne 17. 10. 2022 a že z účasti omlouvá obžalovaného, z čehož je zjevné, že lhůta 3 dnů obhájci zachována byla. Obžalovanému pak byl stanoven termín 10. 2. 2023 a vyznění mu bylo doručeno dne 4. 2. 2023 (č. l. 744-745), lhůta mu byla zachována taktéž.
14. Při úvaze o druhu a výši ukládaných trestů soud vycházel z hledisek uvedených v § 38, 39, 41, 42 a 55 tr. zákoníku. Obžalovaný nemá záznam v opisu z evidence rejstříku trestů ani v opisu z evidence přestupků, XXX. Soud se ztotožnil s návrhem obžaloby na uložení peněžitého trestu co do jeho výměry, protože to odpovídá závažnosti skutku, z hlediska osoby obžalovaného však shledal, že postačí uložení menšího počtu denních sazeb.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů ode dne doručení jeho opisu. Odvolání se podává u Okresního soudu v Pardubicích a rozhoduje o něm Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích. Právo podat odvolání nemá ten, kdo se ho platně vzdal.

Rozsudek může odvoláním napadnout státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Rozsudek lze napadnout odvoláním také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí. Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout též příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh.

Odvolání musí být ve stanovené lhůtě odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného. Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy.

Pardubice 18. prosince 2023

JUDr. Robert Vršanský v. r.
samosoudce